

Sekretni odtoki se imajo napeljavati v gnojne jame ali kanale ali v zaprte sode, kakor se je ena ali druga teh naredeb potrdila od občinskega zastopa. Odstopiti od take naredb je v mestih dopuščeno samo s privolitvijo občine.

§. 53. Kanali se morajo napraviti tako, da vodo držé, z obokom nad seboj, ne smejo imeti v poprečnem prerezu manj ko 50 □ dm. in v širokosti 6 dm., morajo imeti kar mogoče velik padež in železne ali kamene pokrove, ki ne prepuščajo zraka, ter se morajo napeljati v memodržeče glavne kanale, ali, kjer tacih ni, in se ne morejo napraviti, v gnojne jame.

Gnojnih jam, kakor tudi jam za smeti in za gnoj notri v poslopih se mora napraviti toliko, kolikor jih je potrebnih, najmanj 1 m. proč od sosednega zidu, ne stikoma s kletnimi prostori in zadosti daleč od vodnjakov. Take jame se morajo dobro zidati, morajo vodo držati, ter morajo imeti dobro zapirajoče pokrove.

Takisto se imajo jame za apno preskrbeti s trdnimi, dobro zapirajočimi pokrovi, ter se morajo napraviti brez nadleže soseščine.

Odpeljevati kakoršno koli nesnago iz poslopij na ulice ali na javne prostore je brezpogojno prepovedano.

Sploh naj oblastnija hišne posestnike v mestih, kjer je že vpeljana naredba za kanale, v primerni dobi primora, da iz svojih zakotnikov (sekretov), iz gnojnih jam in iz odtokov napravijo podzemeljske odtočne kanale k glavnim kanalom. Od tega oprostiti se smejo hišni posestniki le v tem slučaju, ako bi temu nasproti stale nepremagljive krajne ovire, ki se pa morajo dokazati.

V krajih, kjer biva veliko ljudi, je iz javnih ozirov skrbeti za to, da se napravijo kanali za nesnago.

§. 54. *Trotoar (tlak, hodnik), zamaji za zvonce.*

Pri stavljenju novih hiš ali pri prenarejanju starih hiš v mestih ima gospodar dolžnost, na stranéh svoje hiše in k njej spadajočih zagrajenih pritikin, ki so obrnjene proti javnim ulicam, na svoje stroške napraviti trotoar po naravnavi gosposkini.

Tudi je vsak hišen gospodar dolžen, na zahtevanje gosposke pred vhodišem v hišo napraviti most čez strugo.

Vzdrževati trotoar, tlak, struge, kamnite izlive in stružne moste je dolžnost občine, katera ima tudi dolžnost, potrebam primerno napravljati trotoare, ki so za prehode čez ceste.

Vsak hišen posestnik v mestih je dolžen, zraven hišnih vrat napraviti en zamaj za zvonec.

§. 55. *Raba cest, ograje.*

Da se smejo na cestah in trotoarih saditi drevesa, postavljati koli ali odnašniki in stavbne naprave, za to se mora dobiti posebna privolitev od gosposke.

Gosposka utegne ukazati, da se na ulicah vsa zemljišča, ki niso s poslopij obdana, ogradijo na način, ki je kraju priličen.

§. 56. *Šupe.*

Napravljati odprte šupe na lesenih stebrih brez stropa je pripuščeno, ako imajo ognja varno streho. Ako so pa take šupe v dotiki s sosednim poslopijem, morajo dobiti na tisti strani požarni zid. (§ 74.)

§. 57. *Gosposkarstvena (kmetijska) poslopja, skednji (gumna), lesene kleti.*

Kmetijska poslopja se imajo postavljati zadej za hišo in morajo biti od teh in od sosednih poslopij ločena po midsredju, ki mora prosto ostati in meriti najmanj 10 m. (§. 69.), in kjer bi to ne bilo mogoče, se morajo ločiti od sosednih poslopij in tudi med seboj po požarnem zidu. (§. 72.)

Skednji se morajo v mestih postavljati zunaj mestnega obsežja. Ako se skednji postavijo v skupino, se morajo ločiti po zidovih, ki segajo čez ostrešje.

Stanišne sobe se ne smejo nikdar prizidati k skednim in šupam.

§. 58. *Sušilnice za lan (fornaže) in druge sušilnice, apnenice in opekarnice (peči za opeko).*

Sušilnice za lan, konoplje in za sadje, potem apnenice in opekarnice, kakor tudi druge take naprave, ki so posebno ognja nevarne, se morajo napravljati zunaj vasi (sel).

§. 59. *Stolpi, javna poslopja za zalogo.*

Stolpi, javna poslopja, potem poslopja za zalogo (magazin) na viših prostorih, ako se zidajo na novo, morajo dobiti strelovode (magnete). Gosposka naj na to gleda, da se to naredi, če je mogoče, tudi na že obstoječih tacih poslopih.

Kedar se postavljajo strelovodi, se mora ozir imeti na to, da imajo popolnoma vodilnost noter do tal.

(Dalje prihodnjič.)

Znanstvene stvari.

Občni zbor Matice slovenske

v Ljubljani 12. dne t. m.

Ko se je zbralo pravilno število družbenikov (45), je Maticе prvosednik dr. Jan. Bleiweis začel zbor z govorom, v katerem pozdravlja nazoče ude, — opravičuje sklic občnega zbora še le na današnji dan, ko je mogoče bilo družbeni račun zboru predložiti, ki sega do konca 1875. leta, in se s tem po sklepu zadnjega občnega zbora Matično leto uravná z navadnim koledarskim letom, — omeni potem, kako je prišel do časti predsedstva, katerega se je zmirom branil in res tudi ubranil od onega časa, ko je z nepozabljivima svojima prijateljema dr. Tomanom in dr. Costo ustanovna pravila delal Matici, zdaj pa, ko je ves odbor — skupščina odličnih mož — željo mu izrekel, naj prevzame družbe načelstvo, se tej želji ni upirati mogel in častno mesto prevzel, oprt na prijazno podporo odbornikov; — povdarjaje dalje potrebo složnega delovanja pravi, da v delovanji za Matico gré le za znanstvo, ne za politiko, niti za liberalizem niti za klerikalizem; le, ako veljá načelo „viribus unitis“, more znanstveno društvo plodno delovati; — razjasnil je potem sém ter tje glasečo se krivo misel, da bi odbor moral biti pisatelj knjig, ki jih Matica izdaja, kazaje na pravila Matična, ki nalagajo odboru le dolžnost „pridobiti Matici primernih rokopisov“, ter zagotavljal, da odbor radosten sprejme vsak dober, namenu Matičnemu primeren spis in ga honorira po vrednosti ter da si odbor ne prilastuje edine inicijative o tem, kaj naj Matica izdava, marveč pričakuje od obilega števila izvrstnih slovenskih pisateljev ugodnih nasvetov in rokopisov; — na posled pozivlja rodoljube na marljivo delovanje, češ, da le delo dela pravega domoljuba. —

Po predsednikovem govoru poroča Matičin tajnik prof. Tušek o delovanji odborovem od poslednjega občnega zbora meseca maja do 1. dne t. m. — Ker je naš list priobčil zapisnike vseh odbornih sej in je občinstvo po takem izvedelo njegovo delovanje, poročilo to danes tem več opustiti moremo, ker ga družbeniki Matični bodo čitali v prihodnjem letopisu. Iz poročila naj povemo samo to, da udov šteje Matica

zdaj 3011, in da od zadnjega zbora maja meseca jih je prirastlo 91.

Zdaj je Matice blagajnik gosp. Ivan Vilhar priobčil sklep računa od 14. septembra leta 1874 do 31. decembra 1875, po katerem skupni znesek dohodkov v gotovini znaša 11.398 gold. 7 kr., v obligacijah pa 38.460 gold., — skupni znesek stroškov pa 10.636 gold. 91 kr. Vrednost vsega Matičnega premoženja s hišo in inventarom je cenjena na 55.621 gld. 16 kr. — V proračunu za leto 1876 so dohodki naštetni na 5229 gold. 85 kr., stroški pa na 1230 gold., po takem ostaja za izdavanje knjig letošnjega leta 3999 gold. 85 kr. Temu znesku pa je dodana opomba, „da se ta znesek ne sme porabiti ter se povrniti glavnici, ker se je dozdej za knjige preveč izdalo, to je, od glavnice vzelo 9997 gold. 33 kr.“

Predsednik prosi blagajnika, naj blagovoli razjasniti, kar njemu in gotovo tudi drugim družbenikom v računu in proračunu ni jasno, vzlasti z ozirom na dodane opombe.

Na to poprime gosp. Vilhar besedo in razloži stvar tako le: Kakor sklep računa kaže, so med stroški za spise in tisek lanskega leta tudi zapopadeni stroški predlanskega leta, in tako je prišlo, da na mestu 5221 gold. 65 kr. po proračunu se je potrosilo 10.636 gold. 91 kr. Prejšnja leta se je račun s koncem junija sklepal, al večina stroškov se je še le v jeseni poplačevala; kolikor manj tedaj je bilo stroškov, toliko več dolgá. — Ravno tako bi se bili zdaj stroški na videz lahko manjši v račun postavili; al čemu to? Matica je premožna in ni jej treba plačil odlašati. Zdaj pa Matica nima nobenega dolgá. Vrh tega pa ima Matica še mnogo denarja tirjati za ostala leta plačila, pa tudi kuponi (okoli 450 gold.), ki so zadnjega polletja prirastli, niso v ta račun vzeti. — „Opomba“ v sklepu računa je bila sestavljena na podlagi prejšnjega leta in res je čudno to, da bi se zdaj imelo 9997 gold. 33 kr. glavnici povrniti. Iстина je, da zemljevidi in druge knjige s podobami veliko denarja stanejo, al ta znesek ni po vse verjeten, zato je treba, da se kalkul bolj natančno pregleda.*) Izdavanja knjig zatega voljo ni nikakor treba ustavljati, ker denar, dozdej preveč izdan, se lahko glavnici po malem povrača. Škode pa pri vsem tem ni nikakoršne, kajti po viših stroških so udje Matični več tiskovin prejeli, in tudi to je glavnica z dobrimi duševnimi obrestmi.

Na vprašanje predsednikovo: ali ne želi kdo besede o pojasnilu blagajnikovem, se oglasi dr. Zupanec in stavi sledeči predlog: pregledniki računa naj v posebnem načrtu nasvetovajo odboru Matičnemu, na kak način bi se povrnilo glavnici to, kar se je prejšnja leta preveč potrosilo.

Ta predlog podpira dr. Poklukar in dostavlja: gledé na to, da zboru ni mogoče, preiskavati, ali je v proračunu navedena svota preveč potrošenega kapitala prava ali ne, — ker ni videti, da bi bila vrednost inventarja po njegovem sedanjem stanu zaračunjena, in, ker tudi druge številke proračuna — po naravi njegovih

*) Matični pregled na strani 69. „Letopisa“ za 1874. leto je, kakor je blagajnik pozneje predsedniku poročal, krivo sestavljen. V stroških za leto 1872, 1873 in 1874 se nahaja tudi 808 gold. — 2216 gold. 54 kr. za kupljene obligacije in 811 gold. 4 kr. za popravo hiše, ki se imajo pa glavnici prišteti. Znesek 4502 gold. 12 kr. se ima za 3835 gold. 58 kr. znižati in za l. 1874 bi se imelo samo 666 gld. 54 kr. glavnici povrniti. — Namesto 9997 gl. 33 kr. po „opombi“ bi se imelo tedaj koncem leta 1875 samo 5218 gold. 20 kr. povrniti, ako bolj natančna preiskava še tega zneska za več ne zniža.

le približnega prevdarka — niso zadosti zanesljive, zato naj sl. občni zbor sklene: Opazka v proračunu za leto 1876, po kateri bi se ostanek dohodkov ne smel porabiti za izdavanje knjig, odpade, ob enem pa se odboru naroča, ta proračun po vseh svotah dohodkov in stroškov natanko preiskati in napake, ako bi se našle, popraviti.

Po kratkem razgovoru sta bila predloga dr. Zupanca in dr. Poklukarja sprejeta, in gosp. Franjo Ravnikar, deželni blagajnik, gosp. Žagar, deželne blagajnice kontrolor in pa gosp. Franjo Kadilnik, banke „Slovenije“ blagajnik, za preglednike računa enoglasno izvoljeni.

V poslednji točki dnevnega reda je nasvetoval g. Regali: naj bi se v Matičnem letopisu izpustili zapisniki odborovih sej in namesti njih dodal koledar. — Po kratkem razgovoru, v katerem se je povedalo, da se odborovo delovanje mora praviloma priobčiti v letnem poročilu, — da je Matica že izdajala koledar, pa ga opustila itd., je odbor gosp. Regalijev predlog brez odločnega sklepa na znanje vzela.

Volitve novih 9 odbornikov se je deloma osebno (63) deloma po poslanih glasovnicah, v vsem skupaj vdeležilo 321 udov ter so bili izvoljeni gospodje: Cigale, Einspieler, Pleteršnik, Grabrijan, Praprotnik, Šolar, Marn in Žakelj, skor enoglasno, dr. Šuc pa z 121 glasovi.

Nekaj za poduk in kratek čas o pustu.

Nemškimi kompoziterjem „slovenske pratike“ preponižen pozdrav in poklon!

Vse, kar je zanimivega za omiko ljudstva, marljiva Minerva rada spravlja v svoj košek. Ona, ki ogleduje z bistrim očesom vse človeško gibanje, vidi že iz prvega kamena, kateremu zidar še le lice teše, mogočno poslopje imenitnega gospoda. Sinoči priúka njena sova ravno memo moje hladne spavnice, — poslala jo je Minerva, da ocedim jekleno pero nadležne ruje, ki se ga je skozi teden polastila.

Na prvi klic spoznam, komu poje slavo „ponočna tica“, ker se je obračala na okno, kjer sem o mraku čital novo „slovensko pratiko za prestopno leto 1876.“ Sova človeka le opomni, a to zadostuje; dobre misli pa pridejo od zgoraj. Vse bilo je jasno, in videl sem kakor v svitlo prikazen zamaknjen prevelike zasluge novega pratikarja, to je, novega preroka, ki je lani vstal v deželi. Naj prikazni, ki sem jih videl, naštejem bralcem „Novic“.

Prvo zaslugo si je kaj naglo pridobil, ko je prvič zinil prelepo besedo: „slovenska“ (pratika). Čudil sem se, da mož, ki je priromal iz zgornje Nemčije k nam, ki niti slovenski ne zna, niti za slovenščino ne mara, in pa njegov „pratkar“, ki je slovensko kožo slekel in nemško oblekel, sta sama sebe zatajila tako, da sta začela na svitlo dajati „slovensko“ pratiko! Videl sem, kako gorí njuno „Tagblattovo“ srce za milo Slovenijo, kako kipí „slovenska“ kri v nemčurskih žilah za blagor slovenskega ljudstva, katero želita po moči podučiti ter kar hipoma pritirati v rajski stan, kjer se srka „prostost“ brez strahú „šibe božje“. Ali ni to res prav lepo, da že s prvo besedo tako določno poveste, da Vaša pratika je pisana za „Slovenca“, večidel kmeta, in da vso svojo kramo veledušno prepušate, da pije nektar in ambrozijo naš trudni oratar, ki nima novcev za drage knjige, poduka pa ukaželjni le potrebuje. Blagor čez blagor, kar ste Vi za „malo“ in „ve-